

BRIEFADVIES
19 februari '09

WIJZIGING INZAKE HET ELEKTRICITEITSDECREET EN HET
BESLUIT HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN

Mevrouw Hilde Crevits
Vlaams minister van Openbare Werken,
Energie, Leefmilieu en Natuur
Koning Albert II-laan 20, bus 1
1000 Brussel

datum	19 februari 2009
uw referentie	HC/KDK/LDS/2009/0602/26
onze referentie	03.04/L3/08/135
contact	francis.noyen@minaraad.be / 02 558.01.38
betreft	Voorontwerp van decreet houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet met betrekking tot de bevordering van de milieuvriendelijke elektriciteitsopwekking. Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 2004 inzake de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen.

Mevrouw de minister,

Op 6 februari 2009 ontving de Minaraad een adviesvraag over het voorontwerp van decreet houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet met betrekking tot de bevordering van de milieuvriendelijke elektriciteitsopwekking en het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 2004 inzake de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen. De gevraagde adviestertermijn is 5 dagen na ontvangst van de adviesvraag.

Vooreerst betreft de Minaraad deze uiterst korte adviestertermijn ten zeerste. De opgelegde adviestertermijn is niet conform met artikel 4, §3, van het decreet van 29 april 1991¹ dat minimaal 10 werkdagen oplegt. De Raad gaat dan ook uit van deze adviestertermijn, ook al is zelfs deze termijn te kort.

Het Elektriciteitsdecreet introduceert een systeem van groenestroomcertificaten ter ondersteuning van het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen². Richtlijn

¹ Decreet tot instelling van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen

² Groenestroomcertificaten zijn een overdraagbaar immaterieel goed dat aantoonst dat een producent

2001/77/EG legt hiervoor indicatieve streefcijfers vast voor 2010.

De belangrijkste wijzigingen die het voorontwerp van decreet en het voorontwerp van besluit voorzien zijn:

- Het opnemen van de definitie van onrendabele top.
- Het vastleggen van de doelstellingen voor de periode na 2010. De huidige automatische verhoging van de certificatenquota wordt opgeheven vanaf 1 januari 2010. Dit om te vermijden dat een sterkere groei dan voorzien automatisch zou leiden tot hogere doelstellingen en hogere totale kosten van het certificatenstelsel. Daartegenover staat dat voorzien wordt in evaluaties.
- Het opleggen van voorwaarden op het vlak van isolatie (aanwezigheid van dak- of zoldervloerisolatie) vóór steun voor fotovoltaïsche zonne-energie.
- Het aanpassen van de minimumsteun op basis van de berekening van de onrendabele top³ en het voorzien van een regelmatige evaluatie van minimumsteun.
- De verlaging van de groenestroomboete van 125 naar 100 euro vanaf 1 januari 2015 aangezien men in de toekomst een krappe certificatenmarkt en dus een hoge prijs verwacht. Een lagere boeteprijs vermijdt echter een te hoge marktwaarde voor de groenestroomcertificaten.
- Een spreiding tussen de netbeheerders van de kosten voor de minimumsteun.
- Halvering van de valorisatie van de groenestroomcertificaten voor de bijstook van biomassa in steenkoolcentrales.

De Minaraad verwelkomt dat de Vlaamse Regering haar voornemen uit de regeringsverklaring invult, om een doelstelling voor hernieuwbare energie voor de periode na 2010 vast te leggen. Hij betreurt evenwel dat deze beslissing die er al in 2006 moest zijn pas nu genomen is. Investeerders hebben immers een langetermijnperspectief nodig.

Verder verwelkomt de Raad het principe om te pogen de certificaatwaarde af te stemmen op de reële minimale steun die de verschillende hernieuwbare energietechnologieën nodig hebben om rendabel te worden. De Vlaamse Regering voert hiertoe het principe van de onrendabele top in. Als gevolg hiervan wordt de steun voor verschillende technologieën aangepast.

Niettemin heeft de Minaraad **bedenkingen bij de algemene uitgangspunten** van het voorstel.

De Raad waardeert dat de Vlaamse Regering de mogelijkheid activeert om de kosten

in een daarin aangegeven jaar een daarin aangegeven hoeveelheid groene stroom heeft opgewekt.

³ Een uitgebreid onderzoek werd door VITO gevoerd naar de minimumsteun die noodzakelijk is om nieuwe investeringen te laten beantwoorden aan gangbare rentabiliteitscriteria. Daarbij werden de investeringskosten, exploitatiekosten en andere steunmechanismen verrekend. Wat overblijft is dan de zogenaamde onrendabele top die overbrugd moet worden om de investering rendabel te maken.

voor de minimumsteun te spreiden over de verschillende netbeheerders. Dit verkleint de drempel om belangrijke investeringen te financieren als er lokaal een bijzonder groot potentieel is. De regering onderbouwt echter niet waarom die mogelijkheid tot verdeling beperkt wordt tot 3% van het totale budget van de distributievergoeding voor laagspanning.

Als doelstelling voor 2020 legt de Vlaamse Regering een aandeel van 13% vast, als aandeel van in te leveren groenestroomcertificaten t.o.v. het in aanmerking komende verbruik. Ook de tussenliggende doelstellingen worden bepaald in het nieuwe decreet. Tot en met 2010 stijgt de doelstelling met 1% per jaar (10% in 2014), daarna met 0,5% per jaar tot 13% in 2020. Dit zorgt voor meer duidelijkheid bij investeerders in groene-energieprojecten. Bovendien voorziet het wijzigingsdecreet dat in geval van een sterkere daling van het Vlaamse elektriciteitsverbruik de Vlaamse Regering de doelstellingen procentueel kan verhogen om toch in absolute cijfers evenveel groene stroom te realiseren.

Dit is een belangrijk mechanisme om een voldoende ambitieus beleid te voeren met toenemende volumes groenestroomproductie. Maar dan wel indien de onzekerheid van 'kan' in de decreettekst wordt vervangen door de zekerheid van 'zal'.

Desalniettemin betreurt de Raad het opheffen van de automatische verhoging, zoals die opgenomen was in artikel 23, §3. Deze bepaling had immers als bedoeling om een beter dan gepland resultaat automatisch te stimuleren.

Het is de bedoeling van de Vlaamse Regering om regelmatig de herevaluatie van de onrendabele toppen uit te voeren. De Raad vraagt duidelijk vast te leggen wanneer er een evaluatie op basis van de onrendabele toppen zal gebeuren, op welke manier men de noodzakelijke parameters en objectieve referenties zal verzamelen en wanneer de eventuele aanpassingen zullen ingevoerd worden. Dit is nodig om de markt de kans te geven om tijdig en passend te reageren. Hierbij moet bovendien duidelijk rekening gehouden worden met actuele energieprijzen. De Vito-studies waarop de huidige aanpassingen van de steun gebaseerd zijn, houden immers geen rekening met de zeer relevante recente prijsstijgingen voor fossiele brandstoffen.

De Raad ziet verder niet in waarom de groenestroomboete verlaagd moet worden vanaf 2016. Het is juist een sterke incentive om deze boete hoog genoeg in te stellen. Deze valt nu weg. Bovendien daalt de marktwaarde van de groenestroomcertificaten hierdoor sterk. Als het de bedoeling is om die marktwaarde onder controle te houden, dan is het behoud van het automatisme in artikel 23, §3, effectiever.

De Raad heeft de volgende bedenkingen bij de **specifieke technologieën**.

- De Raad ziet in het bijzonder de verlaging van de steun voor **fotovoltaïsche cellen** als een signaal dat deze technologie geleidelijk meer marktconform wordt. De installatiekost voor deze cellen vermindert significant. De regering rekent in haar berekening van de onrendabele top onder meer op een nog niet-ingevoerde vermeerdering van het aantal jaren waarover een investering fiscaal kan worden ingebracht. Dit gaat nu naar 4 jaar. De federale regering moet deze aanpassing nog verankeren. De Raad wijst erop dat hierin een risico schuilt. De steun via groenestroomcertificaten wordt immers verlaagd, terwijl anderzijds de verhoogde fiscale steun nog niet in voege is. Anderzijds vraagt de Raad zich af in hoeverre deze verhoogde fiscale steun effectief een verschil zal maken. De investeringsbedragen waarboven die verhoogde aftrek interessant worden, liggen immers dikwijls buiten het bereik van de gemiddelde particuliere investeerder.

- De aanpassing voorziet dat vanaf 1 januari 2010 enkel geldige certificaten worden toegekend voor zonne-energie als de betreffende woning of het woongebouw voorzien is van dak- of zoldervloerisolatie. De Raad gaat akkoord met het principe maar vindt de bepaling wel zeer vaag en onvolledig. Vanaf wanneer is een dak- of zoldervloer – voldoende - geïsoleerd? Volstaat 2cm EPS? De Raad is van mening dat uit een energieprestatiecertificaat zou moeten blijken dat het hellende dak of de zoldervloer voldoende geïsoleerd is. In het kader van een energieprestatiecertificaat betekent dit een U-waarde die kleiner is dan 0,4 W/m²K. De Raad vraagt bovendien dat, volgens dezelfde logica, de beschermde ruimte van de woning niet meer uitgerust mag zijn met enkel glas. Ook deze voorwaarde kan gecontroleerd worden via het energieprestatiecertificaat.
- De Raad vindt een halvering van de valorisatie van de groenestroomcertificaten voor de **bijstook van biomassa** in bestaande, verouderde steenkoolcentrales onvoldoende. De bijstook van biomassa is een suboptimaal gebruik van schaarse biomassa. Deze biomassa zou meer energie opwekken en meer CO₂ besparen als ze zou worden ingezet in nieuwe 100% biomassa-energiecentrales. De steenkoolcentrales waarin biomassa wordt bijgestookt, blijven bovendien veel meer NO_x, stof en SO₂ uitstoten dan milieuvriendelijker alternatieven zoals aardgascentrales.
- De halvering van de valorisatie van de groenestroomcertificaten neemt het competitief voordeel van steenkoolcentrales niet weg. De nota aan de Vlaamse Regering stelt in dit verband: "Op die manier wordt de windfall profit die met deze groenestroomproductie gepaard gaat, grotendeels weggewerkt." De Raad vindt dat de windfall profits volledig weggewerkt moeten worden en dat milieuvriendelijke alternatieven sterker aangemoedigd moeten worden. De vermindering van de valorisatie van de groenestroomcertificaten zou dus zeker nog verder moeten worden verlaagd. Meer fundamenteel zou de regering zich vragen moeten stellen bij de opportuniteit van het erkennen van bijstook van biomassa in steenkoolcentrales als bron van groene stroom. Deze vorm van energieopwekking zou niet meer in aanmerking mogen komen voor groenestroomcertificaten.
- Belangrijke bedenkingen kunnen ook worden gemaakt bij de groenestroomproductie met **afvalverbrandingsovens**. In het bijzonder is het nodig om de onduidelijkheid over de groenfactor in het restafval uit te klaren. De Raad is van mening dat het verlenen van groenestroomcertificaten geen afbreuk mag doen aan het respect voor het afvalbeheer volgens de ladder van Lansink. Producten en materialen die volgens de bestaande afvalwetgeving selectief ingezameld en gerecycleerd dienen te worden, kunnen niet in aanmerking komen voor het berekenen van groenestroomcertificaten. Het meeverbranden van dergelijke fracties resulteert eveneens in een verlaging van de efficiëntie van de energieproductie van een afvalverbrandingsinstallatie. De Raad is van mening dat een dergelijke verlaging van energie-efficiëntie niet financieel ondersteund kan worden.
- Anderzijds signaleert de sector van de hernieuwbare energie dat voor bepaalde specifieke technieken van **bio-energie** (met name bepaalde vergistingstechnieken), de berekening van de onrendabele top niet gebaseerd is op actuele marktinformatie. De Raad vraagt de regering om dit

te herbekijken.

- Verschillende **watermoleneigenaars** zetten stappen om groene stroom te gaan opwekken. Ze moeten daarbij rekening houden met de vereiste voorzieningen voor vismigratie. Er zou ook rekening moeten worden gehouden met deze bijkomende nood om de waarde voor de GSC voor kleine waterkracht correct te gaan berekenen.
- Alhoewel waterkracht een kleine niche is in de sector van hernieuwbare energie, is dit naar verluidt essentieel voor het behoud van de 320 historische watermolens in Vlaanderen.
- Tenslotte wijst de Raad op een **aantal lacunes en gemiste kansen**.
- Om de doelstelling voor 2020 te behalen, zijn belangrijke stimulansen nodig om de vereiste langetermijninvesteringen op te starten.
- Om het substantieel potentieel van bio-WKK's aan te snijden is een gelijkschakeling met de Europese referentierendementen nodig. Deze liggen in Vlaanderen zo hoog dat het technisch onrealistisch is. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er vandaag geen WKK in die zin gebouwd is terwijl het potentieel tientallen megawatts bedraagt. We verwijzen in die zin ook naar de studie die door COGEN Vlaanderen werd opgesteld en waaraan ODE een substantiële bijdrage leverde.
- De Raad vraagt verder om zo snel als mogelijk werk te maken van de ondersteuning voor groene warmte en koude. Dit is perfect mogelijk in synergie met de bestaande mechanismen en het is nodig om de doelstellingen van 2020 in beeld te krijgen.

Het ABVV, het ACV, de ACLVB, de Boerenbond, de UNIZO en het VOKA-Vlaams Economisch Verbond onthouden zich bij dit briefadvies. Zij brengen advies uit via de SERV.

Met de meeste hoogachting,

Hubert David
Voorzitter Minaraad